

הוא המנהיג הנאמן

לאוסישקין מלאו עתה שבעים שנו — וזח לו המשים שנה שהוא עונה את עבודת עמו בלא הפסק ומתוך מסיי דות ועקשנות שאינה יודעת לאות ואינה נרתעת בפני כל מכשול.

נאמנותו זו היתה לסמל בתנועה הציונית; מימיו לא עבר אלהים אהרים זולתי אלהי-האומה; רעיון התי היה הלאומית בכל היקפה ומכל בחינור היה נפח בו מראשית חייו בעודו נער תלמיד הגימנסיה רוח עבודה ויצירה חשל את אופיו האיתן והישר והעמידו בשורת עסקניה החשובים של התנועה הציונית. השאיפה לציון העמיקה בי את הכרת ההכרח וחאפשרות של תקומת עמנו על אדמת מולדתו העתיקה-החדשה.

הוא היה חוכמי-ציון בנעוריו הרצלאי בשי נות בגרותו. אולם מעולם לא נגרר אחרי הנחות וקריאות ריקות מתוכן. אף בח' קופת יסוד הסתדרותנו הלאומית ועבוד-

תו המדינית בין-הלאומית של המנהיג ברוך-עליון, לא הסיה אוסישקין את דעתו מן הצורך בפעולות מעשיות. בר כישת קרקעות ובישוב חקלאים יהודים. בפתיחת בתי-ספר, במנוי מורים ובדאגה לתחית הלשון העברית. הוא יצר את המושג "ציוניות מעשית" — מושג שנשאר נאמן לו כל ימי-חייו. אך כשם שמעופו הגאוני של הרצל לא השכיה מלב אוסישקין את העבודה המעשית, — כי מעולם לא בז לקנינות, — כן לא הביאתו שאיפתו למעשי יום-יום לנקיטת עמדה בלתי-מדינית בתנועה הציונית. הריהו ציוני מדיני וציוני מעשי כאחד. אין לדעתו דרך אחרת לתחית עמנו בלתי-אם דרך זו של יצירת מסגרות מדינית, שבה תנתן לעמנו היכולת לחיות את חייו העצמיים מבלי הכפף לתנאי-היום זרים כבגולה.

הוא ציוני סינתיטי. אף אינו מת עלם מן הצורך בציונות תרבותית מן

ההכרח כפיתוח החנוך העברי. הוא נאמן לציונות; הוא חי בה בכל נימי נשמחו — ומכאן כח השפעתו הכביר על התנועה כולה. הוא הטביע את חותמו על כמה וכמה יצירות ישוניות וציוניות. בנחוג שבעולם הולך כל רעיון ומטשטש, ברבות השנים, בלבב נושא כל אישיות העובדת עבודה לאומית נבצר ממנה שלא להשתעבד לאותה אבטומא-טיות. לאותו הרגל ושגרה שמלווים אותה בכל מחשבותיה ומעשיה ברבות השנים ניטלת ממנה הרעננות; כח האמונה תש. רק יהידי-סגולה זוכים לכך, שהרעיון ילך ויתעמק בנפשם, יגביר את אמונתם, ירענן את מחשבתם ויחזק את כח רצונם. אוסישקין ידע לשמור על אמונת-נעוריו. זוהי אחת מתכונותיו המצוינות ביותר.

ואף זאת. אין אוסישקין חריף המוח, דיפלומאט-דק-הרגש והנואנסים ישר דרד/הוא, כולו אומר כובד-ראש

אין הוא מחוכם ומפולפל. אין הוא מתאמר לנהל מדיניות לאומית דוגמת צירי המעצמות הגדולות הוא מאמין בזכות עמו על ארץ-אבותיו והוא אומר ועושה את אשר הוא חושב לנכון. מבלי נטות ימינה ושמאלה. וגם בתכונותו זו צפון סוד כחו והשפעתו.

הוא מביע את רגשותיו מחשבותיו ושאיפותיו של היהודי הבינוני, של אותו "בעל-הבית היהודי", במשמעו הטוב, שידע לשמור על קניני האומה אף ברגעים המרים ביותר לחייה ולהענות לכל תביעה לשם הצלתה והצלחתעודתה ועתידהו — אותו בעל הבית האוהב תורה ומעשים טובים.

יש בו אינסטינקט לאומי חזק מעין שרשיות איתנה ובלתי-שכיחה ב"תוכנו, שעושים אותו מבורך בהרמוניה ללא קרעי-נפש.

אוסישקין מחונן ביכולת ובפאתוס. מתוך הכרה עמוקה בצדקת בני עמו, עולה בידו להבליט את שאיפותיהם דמות של ממש. על כן רב האמון בו; בישרו; בכשרונו ליצור; בנאמנותו. לכן גדולה השפעת נאומיו על הקהל הרחב: הוא יודע לרתק את שומעיו — לא בטח"רת הלשון וביפי מבטאה; כי אם בעצמת האמת שבדבריו ובהברה המיוחדת הפו"רצת מעמקי לבו בכח אמונתו הגדולה.

הוא נאמן לרעיון ולמפעל. וכשיפרש מן ההנהלה הרשמית, התיצב בראש הקרן הקיימת, והגביר את פעולותיה המעשיות, והגדיל את רכושו הקרקעי עשרת מונים. הוא התמכר לעבודה המעשית, ועשה בה גדולות.

בן ע' כבן כ" פועל ויוצר — ככח אמונתו הגדולה ובפשטות העממית שבאופיו.